

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Leodivm Ecclesiae Cathedralis

Rausinus, Stephanus

Namvrçi, 1639

Capvt Septimvm. Aliae in eandem rem Rationes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11818

CAPVT SEPTIMVM.

Alia in eandem rem Rationes.

Institores diuersorum generum mercem transeuntibus exhibent vt emptorum in diuersum abeuntia ingenia captent. Vlysses vt Achillem inter Regis Lycomedis puellas dissimulatum deprehenderet, speculis, calymistris, & cæteris ornamentis cultum virgineum spectantibus Lanceam admiscuit. Non eadem auiculæ omnes escâ capiuntur. Et vt Regum ac Principum notæ ex ipso genio exteriori vultuque ac gestuum habitudine appareant, non ideo æquè ab omnibus internoscuntur. Cyrus & Habis ambo in cunis expositi, ille Persarum, iste Hispanorum postea Princeps, disparibus signis agniti. Et Augustus ipse seruum se Alexandrum Herodis filium mentientem, & prudentioribus imponentem, ex callosa, laboribus indurata manu detexit. Eò inducor vt diuersitati palatorum confusæ multitudinis gratificaturus rem eandem alijs appaream condimentis. Ad mercem reuertor, quæ si proba sit, emptorem facilè inuenit.

In Iudicio Pacis (de quo Regali cogemur suo loco amplè dicere) competunt Episcopo in rem domesticam quotannis trinæ Nundinæ, in vsus successiuos vana-
lium, vini, frumenti, & carnis. Et interposita plurium
seculorū intercapedine, Engelbertus Episcopus 24. Mar-
tij 1350. annuas generales Nundinas in Ciuitate ponè

ripam Mosæ instituit facta venturis vndecunque securitate. Et posterior sesquifæculo Erardus Episcopus Engelberti propinquus alias etiam annuas addidit ante & post festum Translationis Gloriosi Martyris Lamberti peragendas. Ius solemnium Nundinarum, earumque concessio est de Imperij Regalibus. Et quod Claudius Cæsar id ius Nundinale in Prædio suo à Senatu postulauit, in eo maiestatem Senatus agnoscere voluit, penès quem ante perpetuam Iulij Cæsaris dictaturam rerum summa residebat.

In quibusdam Statutis Ciuitatis Leodiensis sub Adolpho de sexta Aprilis (sed de anno discordant manuscripti) in hæc verba disponitur. Adolphus, quandoquidem Lex antiqua Caroli Magni Lex nuncupata, quæ Scabini Ciuitatis nostræ Leodiensis seruant, est tam laxa quod Rei & malefactores dictæ nostræ Ciuitatis, iuxta eam Legem non possunt idoneè puniri pro mensura delictorum, Magistri, Iurati, Gubernatores & Vniuersitas dictæ Ciuitatis, de nostro expresso consensu licentia & autoritate conceperunt certa Statuta in annos quindecim duratura manente interim antedicta nostra Lege in suo robore. Et sub finem. Nos Magistri, Iurati, Gubernatores & Vniuersitas, ex quo præscripta Statuta fecerimus & Ordinauerimus vnanimiter, de voluntate, consensu, licentia & authoritate præmemorati Carissimi nostri Principis, rogamus & obsecramus antedictum nostrum Carissimum Dominum Reuerendissimumque vt eiusmodi Statuta approbare & rata habere, de superque suam authoritatem interponere velit.

Paulinam seu Pauli secundi Summi Pontificis sententiam

tentiam, non magis refricandam ijs existimo, quam elephanti candidum, aut tauro rubeum pannum, aut noctuam gregibus auium proponendam, in quam gregatim aut agminatim rostro & vnguibus ferantur. Reuerentiùs de Sententia Sanctæ Sedis Apostolicæ, cuius filij sunt & esse debent peculiariter, singulari Sancti Conditoris simbolo? Sed in terminis incompetentiæ hoc in solo puncto manentes non viderentur esse iniuri, nisi quòd proprio facto contrauenirent: cum exceptio nullitatis à iure non improbetur. Et sentirem cum ipsis, ex capite incompetentiæ & ob defectum Iurisdictionis, quòd Pontifex de Regalibus, Iuribus, & temporalibus Imperij non sit competens Iudex, Cæsare per se & suos Iudices parato iustitiam administrare Paulinam impugnari posse, si præsuppositum & hypothesis subsisteret. Cæterum nullis deterrebor exsibilationibus, quin ex iure suggeram. Literarias probationes, & partium confessiones, ex Iudicis incompetentiâ vim suam non perdere. Et sententias ex eadem incompetentiâ, nullitatum vicio irretitas, conualidari posse ex consensu secuto, aut acceptatione præsertim pacticia. Multò magis dispositiua vel etiam enuntiatiua verba acceptationum militare, & retorqueri aduersus acceptantes posse. Cui rei hoc præmitto. Anno 1477. decem & duobus annis à lata per Paulum Secundum Sententia Incolæ Ciuitatis & Leucæ bannalis Leodiensis amplum bellum supplicem porrexerunt Deputatis Metuendissimi Domini Leodiensis, & trium Ordinum Patriæ, vt intercessores essent apud Metuendissimum Dominum suum Principem, sub protestatione quod esse velint

veri

veri & obedientes subditi prædicti Metuendissimi Do-
 mini sui Principis, nec sibi quicquam iuris arrogare,
 bene memores Paulinæ sententiæ. Qui Deputati die 19.
 Aprilis eiusdem anni post lectam in Capitulo in ipso-
 rum præsentia sententiam, conuenerunt Principem in
 Palatio comitantibus Ciuitatis Deputatis, obnixè & hu-
 militer rogantibus, ob causas in libello supplice con-
 tentas, vtque eo rectius publicis Patriæ negotijs sub-
 neniatur, placeat dicto nostro Domino consentire &
 permittere, quatenus in sua Ciuitate liceat eligere Ma-
 gistros & Iuratos. Quorum auditis postulatis prædi-
 ctus noster Dominus graui oratione recensuit originem
 & causam dissidiorum & bellorum præteritorum, vt in
 futurum ab ijs præcauerent, contestatus nihil potius du-
 cere pace & quiete populi sui. Expresse cæteroquin
 protestans nolle quicquam concedere in præiudicium
 Sententiæ suæ Apostolicæ, eaque protestatione me-
 diante & non aliter præmemoratus Dominus noster fe-
 cit licentiam, & facultatem supplicantibus faciendi,
 creandi, & eligendi Magistros & Iuratos, salua semper
 Sententia sua, quam volebat inuiolabiliter obseruari &
 manuteneri per vniuersos subditos præsentis & futuri
 temporis. Quod quidem Ciuitatenses acceptarunt ma-
 gnas agentes gratias, & spondentes sese conformiter fa-
 cturos, futurosque bonos, veros & fideles subditos. Et
 vicissim noster Dominus spondit, si ita vt promitte-
 bant agerent, quod bonum & sincerum experirentur
 Dominum. Præcepitque dictus noster Dominus ad rei
 memoriã perpetuam, protestationum huiusmodi in-
 strumentum fieri & asseruari. Ecce quàm enixis verbis
 Domi-

Dominium temporale plusquàm quadrigeminatur (ipsis
 nam verbis reddidi) & Sententia Pontificia in pactum
 & conuentionem descendit. Pacti originem & vincu-
 lum esse iuris gentium, illiusque obseruationem per na-
 turam & æquitatem dictari sciunt tyrones ipsi. At me-
 tuo, vt nimis verè Terentianus Phormio conqueri de
 ijs possit citra vllius syllabæ immutationem. — *Scio quo
 vos pacto soleatis perplexarier. Pactum, non pactum est, non
 pactum pactum est quod vobis lubet. Nolo, volo, volo, nolo rur-
 sum, cede, cape. Quod dictum indictum est, quod modo erat ra-
 tum, irritum est.* Nam quoties aduersus hunc Ludouicum
 Borbonium suum Episcopum (de quo isthïc loquimur)
 rebellarunt, quoties errorem & pœnam deprecati sunt,
 largiloqui promissores, re vacui & inanes? Nouem aut
 decem annis per antea Trudonensi Oppido obsesso &
 capto, cum victricia Episcopus arma circumferret, Le-
 gatos veniam obsecratos præmiserunt, è quorum
 numero vnus ad socienos dixisse scribitur, Promittamus
 liberaliter quicquid volet, postmodum remisso domum
 exercitu nihil præstabimus. Nec Romano nec Germa-
 no genio, sed Periandri potius astu, qui pueros officu-
 lis, Deos periurijs posse falli docebat. Neque in accep-
 tatione huius sententiæ minas aut metum superioris
 prætexi potuisse animaduerto. Rediuerant enim cum
 Principe in gratiam, deprecatores habebant tres Pa-
 triæ ordines, libellum non porrigere liberum erat, vt &
 aduersus sententiam reclamare, si alicuius momenti ex-
 ceptiones habuissent. Et iam in pace Oëlenia (à loco
 sic dicta) pepigerant opere adimplere quæ in sententia
 continentur, datis eam in rem quinquaginta obsidibus, &

N

corpore

corpore Ciuitatis Leodiensis duobus & triginta, è Tun-
grensibus sex, & ex Trudonensibus & Hasselensibus to-
tidem. Circa Paulinam non potest vel inuitus calamus
tam siccè præterire. Iurgentur quantum lubuerit vsque
ad Codri iurgia, & plura oggerant mala quam Clinia
Demetrius. Impositura est, quod sententia in Leodien-
sium contumaciam sit lata. Definitiuâ fuit partibus
plenè auditis, & probationibus vtrimque editis. Histo-
rias euolue, sententiam ipsam pondera & excute, sic
esse reperies. Suo more turbas cientes cum in Episcopi
Domini sui iura ambabus pennis inuolassent, & ab at-
tentatis moniti non desisterent, Episcopus Consultis Iu-
risconsultis Parisiis, Cameraci & Louanij, qui iuxta
iuris dispositionem poterat per se vindicare suam &
Eclesiæ suæ iniuriam comminatione & inflictione cen-
surarum & poenarum Canoniarum & Legalium, ne
propriæ videretur causæ Iudex, velut nouus Marcellus
qui in minoribus subsellijs seposito Trabeæ iure assidens
Syracusanorum de se querimoniam excepit, tanquam
priuatus & de subditorum numero aliquis, ad Officia-
lem Iudicem ordinarium pro administranda Iustitia re-
currit: Dignum facinus, pro quo Imperatorium illud
basilicè eloquar, Digna vox maiestati Regnantis, Le-
gibus alligatum se Principem profiteri. Officialis Iu-
dex aditus in iurium Ecclesiasticorum & Principalium
temeratores & inuasores excommunicationis fulmen
vibrauit: Quo percussi telo ad Officialem Colonensem
Metropolitanum eaque in qualitate superiorem apella-
tionis Iudicem prouocarunt, & pro suis narratis censu-
ram circumduci anno 1462. obtinuerunt. Vnde Epif-
copus

copus ad Summum Pontificem, Officialium respectiue Suffraganei & Metropolitanani supremum Iudicem apel-
 lauit. Ne neglectim actum Conuiciator calumniatur,
 Pius Secundus, Christi tunc Vicarius & S. Petri suc-
 cessor, Legatum suum ad partes destinavit, coram quo
 Ciuitatenses per Deputatos suos Aquisgrani comparue-
 runt, & quæcunque in attentatorum excusationem, ex
 capite scilicet prætenfæ suæ Iurisdictionis habere cre-
 diderunt aut præsumperunt, illuc & Romæ ad nau-
 seam allegarunt, & tandem Pio vita functo, Paulus Se-
 cundus resumpta eiusdem causæ cognitione sententiam
 tulit, quæ ab eius nomine Paulina, odiofo victis voca-
 bulo, dicta fuit. Quæ ad rectam lineam examinata, in-
 competentia minus rectè arguitur. Siquidem Leo-
 dienses sunt litem contestati, & in Pontificiam iurisdic-
 tionem vtrò consenserunt: quo casu Archidicaste-
 rium Spirense aliquando pronuntiauit, sententias Ecle-
 siasticorum Iudicum in rebus temporalibus latas viri-
 bus præstare propter reciprocum collitigantium con-
 sensum. Adhæc cum Episcopus à propriis subditis in-
 Iurium suorum possessione turbaretur, turbata & re-
 paranda possessionis interdicto experiri ritè potuit co-
 ram Officiali Leodiensi vtraque Iurisdictione Ecclesia-
 stica & temporalis fungente, nec ei necesse fuit ad Iu-
 dices Feudales & Curia Pares diuertere: quandoqui-
 dem possessoria etiam rerum Feudalium fori sint ordi-
 narij, maximè in fauorem Priuilegiatarum personarum,
 de quarum numero est Ecclesia. Non pigebit in Ecle-
 siasticæ Iurisdictionis Leodiensis gratiam incidenter
 quamuis extra rem adijcere, quod ex consuetudine
 N 2 plusquam

plusquam immemoriali multis Archidicasterij Spirensis præiudiciis approbata, quoties testamentorum aut nuptialium tabularum, quæstiones vertuntur, etiam si de bonis Feudalibus controuertatur, ad Officialem Leodiensem & ab eo ad Superiores Iudices Ecclesiasticos cognitionem pertinere.

In merum Episcopi in Ciuitatem Imperium conducunt etiam sequentia. Quod ad exemplum amnistie quam Trajibulus deletis triginta Tyrannis Athenis salubriter instituit, Et Aratus, ex eadem causa, Sycione, Episcopi multoties pœnitentibus & veniam flagitantibus subditis abolitionem & remissionem indulserint. Serenissimus FERDINANDVS modernus Episcopus & Princeps paucos cis annos Plateolæ & flagitiosis complicibus eam fuit impertitus. Eo successu, non quo fur domo, in qua deprehensus fuit impunitus dimittitur, nunquam postea reuersurus, sed quo lupus vulpina nonnunquam fraude ab ouili & stabulo saluus euadit, greges & armenta breui vastaturus. Nulla hîc optimi Principis culpa, qui non nisi excessu clementie, quæ Regum & Augustæ suæ Bauaricæ domus propria est, peccare potuisset. Sed fœnerata nequissimorum perfidia, qui vbi ceræ instar ad Solem clementie liquefcere debuissent, lutei obduruerunt.

*Vincuntur molli pectora dura prece. — Mollissima corda
Humano generi dare se natura fatetur
Qua lachrymas dedit, hæc nostri pars optima census,
Naturæ Imperio gemimus.*

Anno 1343. prima die Iulij postquam Leodienses fatietas

tietas cepisset seditionum & turbarum inuicem, & aduersus Adolphum Episcopum suum suscitatarum, supplices ei facti generalem delictorum condonationem vulgari plebis insanientis stratagemate flagitarunt, quibus Adolphus nobili & clemente animo concessit, serid etiam inhibens, ne Ciuium vllus, Clerici, Domicelli & Villani (factionum ea fuerant nomina) agnomen, aut apellationem cuiquam exprobraret. Et ex interuallo anno 1477. in decimo tertio Libelli sui prolixi articulo humillimè supplicarunt Ludouico Borbonio vt pro firmiore concordia inter ipsos & alios *Domini nostri* subditos facienda, eiusdem *Domini nostri* auctoritate, Edictum & præceptum ad tubæ sonum fieret sub arbitraria pœna, ne alter alteri præteritæ factionis societatem obiectaret: & vt nemini posthac fraudi foret, in hanc vel illam partem abiuisse. Id genus remissionis & gratiæ non procedit nisi à vero Domino & Principe. Scilicet eiusdem est, quamuis pugnare videtur, Supplicibus facilem, fontibus esse trucem. Tyrones tritam norunt iuris regulam, Non potest absoluere, qui non potest condemnare.

Priuilegia quæ meritò magni æstimanda sunt Cæsarium Maximiliani Primi, & Caroli Quinti hanc subiectionem Stentoreo concinunt organo. Maximiliani vnum de anno 1518. 24. Iunij ijs concessum ne in prima instantia ad tribunalia extraordinaria extrahi valeant, Subditos & Homines Patriæ, & Dominiorum Ecclesiæ Leodiensis vocat. Et Caroli Quinti de 27. Iulij 1521. illius confirmatorium Subditos similiter expressim nuncupat. Neque alia in qualitate, quam Subdito-

rum, sunt ijs tributa, nec aliter quam Subditi ijsdem gaudent & fruuntur. Maximiliani parens Fridericus Tertius Imperator Ludouicum Borbonium Episcopum, dum anno 1473. fidem ab eo (homagium dicimus) accipit, verum & ordinarium Leodiensium Dominum profitetur, his ipsissimis verbis, Quocirca mandamus singulis Comitibus, Baronibus, Nobilibus, Militibus, Vasallis, cæterisque terrarum Ciuitatum, & locorum Episcopatus Leodiensis subditis nostris & Sacri Imperij fidelibus dilectis quatenus ipsi Ludouico Episcopo Leodiensi veluti vero & ordinario eorum Domino reuerenter pareant; nostris tamen & Sacri Imperij Iuribus, autoritate & superioritate, in præmissis, semper saluis. Vetusiora aues audire? Henricus Romanorum Rex Rescripto suo Wormatiæ 13. Kalend. Februar. 1231. quam dilucidè? verba fideliter accipe. Vniuersis Ciuibus Leodiensibus, cæterisque Burgensibus ad Episcopatum Leodiensem pertinentibus. Notum facimus quod nos Dilectum Principem & Consanguineum nostrum Ioannem Venerabilem Leodiensem Episcopum in omni Iure suo volumus confouere, fidelitati vestræ præcipiendo mandamus dictum *Dominum Vestrum* Leodiensem Episcopum in omni eo Iure & Dominio in quo prædecessores sui fuerunt, esse plenariè permittatis.

CAPVT